

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av miljöskyddslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att nödvändiga ändringar görs i miljöskyddslagen med tanke på verkställandet av luftkvalitetsdirektivet. Det föreslås att en specialbestämmelse om skyldigheten att ordna uppföljning av småpartikelhalter i huvudstadsregionen fogas till lagen. I den lagstiftning som hänför sig till kommunernas planeringsskyldighet i anslutning till tryggheten av luftkvaliteten ska finnas särskilda bestämmelser om luftvårdsplaner som utarbetas på medellång eller lång sikt och om handlingsplaner på kort sikt. Till

lagen fogas också en bestämmelse om möjligheten att på kommunens initiativ förlänga tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid.

I samband med lagändringar som syftar till verkställande av luftkvalitetsdirektivet ska också regleringen av kommunernas uppgifter vid tryggheten av luftkvaliteten, som nu sker på förordningsnivå, höjas till lagnivå såsom grundlagen förutsätter.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Miljöskyddslagen (86/2000) innehåller flera bestämmelser om luftkvalitet. I lagen föreskrivs bland annat om skyldigheten att följa miljöns tillstånd (25 §), om tryggheten av luftkvaliteten och hindrande av överskridande av gränsvärden (102 §), om kvalitetssäkring av mätningar som behövs för kontroll av luftkvaliteten (108 §) samt om datasystemet för miljövärdsinformation (27 §).

Bestämmelser som kompletterar miljöskyddslagen finns i statsrådets förordning om luftkvaliteten (2001/711), nedan kallad den nuvarande luftkvalitetsförordningen, samt i statsrådets förordning om marknära ozon

(2003/783), nedan ozonförordningen. I luftkvalitetsförordningen och ozonförordningen föreskrivs om gränsvärden för luftkvalitet och om målvärden för ozon samt om långsiktiga mål för skydd av människornas hälsa, ekosystemet och växtligheten, om ordnande av uppföljningen av luftkvalitet, om kvalitetsmål för uppföljningen, om rapportering angående luftkvalitetsinformation samt om information och varningar till befolkningen.

Luftkvaliteten regleras också av statsrådets förordning om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (164/2007), nedan metallförordningen, samt av statsrådets beslut om riktvärden för luftkvalitet och målvärde för svavelnedfall (480/1996).

Uppföljningen av luftkvaliteten i den omfattning som de lokala förhållandena kräver ingår i kommunernas uppgift som en del av uppföljningen av miljöns tillstånd i enlighet med miljöskyddslagens 25 §. Mättningsverksamheten som krävs för uppföljningen av luftkvaliteten har av många kommuner ordnats i samarbete med andra närliggande kommuner. Då bildar de ett mättningsnätverk.

Gällande uppföljningen av luftkvaliteten bör man också beakta miljöskyddslagens 5 § enligt vilken verksamhetsutövarna bör känna till verksamhetens miljökonsekvenser och risker och möjligheterna att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan. I praktiken innebär detta att verksamhetens miljökonsekvenser ska kontrolleras och att verksamhetsutövaren kan åläggas att ordna mätningar om vilka man kan utfärda föreskrifter i det miljötillstånd som beviljas för verksamheten.

Inom flera områden har uppföljningen av luftkvaliteten ordnats som samarbete mellan kommunen och de verksamhetsutövare som utgör de största belastningskällorna. Detta har visat sig vara en god och välfungerande praxis, även om man då inte kan göra en tydlig skillnad mellan den allmänna uppföljningen av luftkvaliteten och den egentliga uppföljningen av punktkällor.

Meteorologiska institutet deltar med stöd av flera författningar i uppföljningen av luftkvaliteten och ansvarar för de bakgrundsmätningar på landsbygdsstationer som behövs för uppföljningen av föroreningar såsom föreskrivs i ozonförordningen och metalförordningen.

Enligt miljöskyddslagens 25 § ska närings-, trafik- och miljöcentralen följa miljöns tillstånd inom sitt område. Denna skyldighet har angående luftkvaliteten preciserats i den nuvarande luftkvalitetsförordningen där det föreskrivs att närings-, trafik- och miljöcentralerna ska se till att uppföljningen av luftkvaliteten har ordnats väl inom det egna området samt att nödvändig regional information från uppföljningen av luftkvalitet införs i luftkvalitetsdelen av det i miljöskyddslagen avsedda datasystemet för miljövärdinformation.

Enligt miljöskyddslagens 25 § ska särskilda bestämmelser utfärdas om Finlands miljöcentralens uppgifter när det gäller att följa mil-

jöns tillstånd. Här avses lagen om Finlands miljöcentral (1069/2009) enligt vilken Finlands miljöcentral ska övervaka och bedöma miljöns tillstånd och belastning på nationell nivå. Finlands miljöcentral genomför inte uppföljningen av luftkvaliteten med undantag av att den i mindre omfattning följer upp nedfall enligt en arbetsfördelning som Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral har kommit överens om. Finlands miljöcentral har ett officiellt program för uppföljning av nedfall som går ut på att nedfall av näringsämnen uppföljs på 14 stationer som är belägna på olika håll i landet. Dessutom har Finlands miljöcentral två stationer som mäter persistenta organiska föreningar. Data från dessa mätningar används för beräkningar av belastning och för internationell rapportering.

I miljöskyddslagens 25 § föreskrivs att informationen från uppföljningen av miljöns tillstånd ska offentliggöras och ges behövlig publicitet. För offentliggörande av informationen och för publicitet ansvarar i första hand de som producerat uppföljningsinformationen. Av central betydelse för offentliggörande av och informering om luftkvalitetsuppföljningens resultat är luftkvalitetsportalen, en riksomfattande webbtjänst som sköts av Meteorologiska institutet. I luftkvalitetsportalen sammanställs information från de flesta kommuner som följer upp luftkvaliteten tillsammans med information som producerats av Meteorologiska institutet. Luftkvalitetsportalen ger användarna aktuella uppföljningsdata om luftkvaliteten. Dessutom innehåller portalen en tjänst som genom olika slags sökfunktioner ger information om luftkvaliteten under tidigare år. Luftkvalitetsportalen kan användas gratis av alla.

Bestämmelser om kommunernas skyldighet att vidta behövliga åtgärder för trygghet av luftkvaliteten finns i 102 § i miljöskyddslagen och kompletterande föreskrifter finns i 12 § i den nuvarande luftkvalitetsförordningen. Enligt dessa bestämmelser bör kommunen med de medel som står till buds upprätthålla beredskap för att inom kommunens område hindra eventuellt överskridande av de gränsvärden för luftkvaliteten som baseras på statsrådets förordning. Då gränsvärden överskrids eller då det föreligger en risk för att de överskrids ska kommunen vidta behöv-

liga åtgärder eller ge föreskrifter om trafikbegränsningar och minskning av utsläpp samt utarbeta och genomföra planer och program genom vilka överskridandet av gränsvärdena förhindras inom en bestämd tidsfrist. Hittills har gränsvärden överskridits bara i huvudstadsregionen i närheten av livligt trafikerade vägar. I övriga delar av landet har således inte utarbetats planer som baseras på överskridande av gränsvärden i enlighet med det som föreskrivs i 102 §. Däremot har man i några kommuner med tanke på eventuell plötslig försämring av luftkvaliteten utarbetat beredskapsplaner för åtgärder genom vilka luftkvaliteten kan förbättras så snabbt som möjligt.

1.2 Lagstiftningen i EU

Genom föreskrifterna i miljöskyddslagen och den nuvarande luftkvalitetsförordningen samt ozonförordningen har man verkställt ramdirektivet om utvärdering och säkerställande av luftkvaliteten (1996/62/EG) och dess tre följd direktiv som rör gränsvärden för svaveldioxid, kväveoxider, inandningsbara partiklar (PM₁₀) och bly (1999/30/EG), koloxid och bensen (2000/69/EG) samt ozon (2002/69/EG).

Europaparlamentet och europeiska rådet antog den 21 maj 2008 ett direktiv (2008/50/EG) om luftkvalitet och renare luft i Europa, nedan luftkvalitetsdirektivet, som borde ha införlivats i den nationella lagstiftningen senast den 11 juni 2010. Med luftkvalitetsdirektivet har man sammanförts den ovannämnda unionslagstiftningen gällande luftkvalitet och förnyats den till behövliga delar. Direktivets syfte är att förebygga och minska skadliga hälso- och miljöeffekter som orsakas av luftföroreningar, att upprätthålla god luftkvalitet, förenhetliga uppföljningen av luftkvalitet och förbättra tillgången till information om luftkvaliteten.

Den mest centrala reformen i luftkvalitetsdirektivet är att även småpartiklarna (PM_{2,5}) kommer att omfattas av regleringen. Orsaken är att dessa småpartiklar enligt nuvarande kunskap utgör den största hälsorisk som orsakas av luftföroreningar. I luftkvalitetsdirektivet föreskrivs om målvärdet och årsgränsvärdet för småpartiklar. I anknytning till

minskningen av befolkningens exponering för småpartiklar ingår i luftkvalitetsdirektivet dessutom bestämmelser om ett nationellt exponeringskoncentrationstak för 2015 och ett nationellt exponeringsminskningsmål som ska ha uppnåtts fram till 2020. Enligt luftkvalitetsdirektivet tillämpas vid uppföljningen av exponeringskoncentrationstaket och vid beräkningen av exponeringsminskningsmålet och hur det uppfyllts, en så kallad indikator för genomsnittlig exponering som beskriver befolkningens allmänna exponering för småpartiklar i utomhusluften. För fastställandet av exponeringsindikatorn, dvs. vid beräkningen av värdet för indikatorn, ska urbana bakgrundsstationer användas i enlighet med luftkvalitetsdirektivet. Deras antal bör vara tillräckligt stort och läget tillräckligt representativt så att de beskriver befolkningens allmänna exponering. I anslutning till dessa urbana bakgrundsstationers antal föreskrivs i luftkvalitetsdirektivet dessutom om minimumantalet urbana bakgrundsstationer. Enligt luftkvalitetsdirektivet bestäms värdet för exponeringsindikatorn utgående från treårsmedelvärden av småpartikelhalterna vid de urbana bakgrundsstationerna.

Luftkvalitetsdirektivet tillåter också i högre grad än den tidigare unionslagstiftningen undantag från tillämpning av vissa gränsvärden. Sådana nya undantag finns för inandningsbara partiklar, kväveoxider och bensen.

Terminologin kring skyldigheten att planera tryggheten av luftkvaliteten har i luftkvalitetsdirektivet ändrats så att de särskilda planerna och programmen samt programmet för minskning av luftföroreningar har ersatts med en luftvårdsplan. Dessutom har planeringsskyldigheten gällande tryggheten av luftkvaliteten preciserats så att de även gäller utarbetandet av handlingsplaner på kort sikt.

I luftkvalitetsdirektivet kvarstår de hälso-baserade gränsvärdena för svaveldioxid, kvävedioxid, inandningsbara partiklar (PM₁₀), bly, koloxid och bensen, de vegetationsbaserade kritiska nivåerna för svaveldioxid och kväveoxider samt målvärdena för oxid och långsikt målen för skydd av hälsa och växtlighet som föreskrivs den tidigare unionslagstiftningen. Också de gällande tröskelvärdena för information och larm för svaveldioxid, kvävedioxid och ozon bibehålls

oförändrade. Bestämmelserna om belastning av naturligt ursprung och om belastning från vintersandning har huvudsakligen bibehållits oförändrade. Regleringen av vintersandning som är av betydelse för Finland, har dock utökats till att omfatta saltning av vägar i samband med vinterunderhåll.

I luftkvalitetsdirektivet föreskrivs också om metoder för uppföljning av luftkvalitet, om kvalitetskrav för uppföljningen, om val av mätningpunkter, deras läge och antal samt om information till befolkningen. Till dessa bestämmelser har det gjorts vissa förändringar och förtydliganden jämfört med den tidigare unionslagstiftningen.

1.3 Bedömning av nuläget

Verkställandet av de ovan presenterade bestämmelserna i luftkvalitetsdirektivet förutsätter att miljöskyddslagen ändras och att statsrådet utfärdar en helt ny förordning om luftkvaliteten, nedan kallad den nya luftkvalitetsförordningen.

För bestämning av indikatorn för genomsnittlig exponering i anknytning till småpartikelregleringen i luftkvalitetsdirektivet, föreslås det att i lagen införs en bestämmelse enligt vilket uppföljningen av småpartikelhalter ska i huvudstadsregionen ordnas kontinuerlig mätning på en permanent urban bakgrundstation som är representativ för stadens allmänna luftkvalitet. Övrig småpartikelreglering som ingår i direktivet föreslås bli genomförd med en ny luftkvalitetsförordning.

Miljöskyddslagens reglering av kommunernas planeringsskyldighet gällande tryggheten av luftkvalitet ska enligt propositionen specificeras så att den i enlighet med direktivets krav omfattar både luftvårdsplaner som utarbetas på medellång eller lång sikt och handlingsplaner på kort sikt.

Av de nya undantag från vissa gränsvärden som möjliggörs av luftkvalitetsdirektivet ska endast de som angår kvävedioxid kräva nationellt verkställande. Till lagen föreslås fogas en bestämmelse om möjligheten att på kommunens initiativ förlänga tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid.

I samband med de ovan nämnda lagändringarna ska bestämmelserna om kommunens

uppgifter angående tryggande av luftkvaliteten lyftas från förordningsnivå till lagnivå, såsom grundlagens 121 § förutsätter, och de ska kompletteras med vissa tillägg på grundval av luftkvalitetsdirektivet och den nationella lagstiftningen. Det här gäller regleringen av så kallad sandningsundantag samt föreskrifter om förfaranden angående skyldigheten att planera hur man tryggar luftkvaliteten.

2 Föreslagna ändringar

25 § Skyldighet att följa miljöns tillstånd

Det föreslås att paragrafens 1 mom. ska baseras på 1 mom. i den nuvarande 25 §. (RP 84/2009 rd och RP 161/2009 rd). Ett nytt inslag i sakinnehållet är att det särskilt ska nämnas att huvudstadsregionens kommuner tillsammans handhar uppföljningen av luftkvaliteten. Tidigare nämndes uppföljningen av luftkvaliteten i lagen om huvudstadsregionens samarbetsdelegation (1269/1996) i 2 § 5 punkten. Ifrågavarande lag upphävdes den 15 november 2009 av lagen om samarbete inom avfallshanteringen och kollektivtrafiken mellan kommunerna i huvudstadsregionen som inte längre på lagnivå innehåller en bestämmelse om detta. Enligt motiven till lagen (RP 80/2009 rd) är uppföljningen av luftkvalitet en fråga om vars handhavande man kunde överenskomma genom grundavtal för samkommuner som bildas av huvudstadsregionens kommuner. Att uppföljningen av luftkvalitets endast ska vara beroende av grundavtalslinjedragningen hos huvudstadsregionens kommuner kan dock inte anses vara helt ändamålsenligt bland annat med tanke på att både den nuvarande och den under beredning varande nya luftkvalitetsförordningen lägger särskild vikt vid uppföljningen av luftkvaliteten i huvudstadsregionen genom att definiera huvudstadsregionen som ett av uppföljningsområdena. Det föreslagna tillägget ska därmed genom en bestämmelse på lagnivå säkerställa att förfarandet för huvudstadsregionens luftkvalitetsuppföljning, som visat sig fungera väl, kommer att fortsätta i enlighet med det som stod i lagen (1269/1996).

Luftkvalitetsdirektivets årsgränsvärde för småpartiklar inkluderas i den nya luftkvali-

tetsförordningen. Årsgränsvärdet gäller i hela Finland och uppföljningen av detta ordnas i likhet med andra gränsvärden för luftkvalitet enligt vad som föreskrivs i nämnda förordning om ordnande av uppföljning av luftkvaliteten inom de områden där uppföljning sker. Fastställandet av en indikator för genomsnittlig exponering i anknytning till luftkvalitetsdirektivets småpartikelreglering förutsätter dock att en specialbestämmelse tas in i lagens 25 § 2 mom. om ordnande av uppföljning av småpartikelhalter i huvudstadsregionen. Så som konstaterades ovan i punkt 1.2, följer man med hjälp av exponeringsindikatorn upp det nationella exponeringskoncentrationstaket, och beräknar ett nationellt exponeringsminskningsmål och följer upp hur detta har uppnåtts. Kravet på en urban bakgrundsstation som ingår i paragrafens 2 mom. baserar sig på minimiantalet urbana bakgrundsstationer som avses ovan i 1.2 i enlighet med luftkvalitetsdirektivet. Denna reglering ingår i luftkvalitetsdirektivets bilaga V avsnitt B, enligt vilken det vid fastställandet av indikatorn för genomsnittlig exponering ska finnas minst en urban bakgrundsstation som mäter småpartikelhalter per miljon invånare i tätbebyggelse och andra urbana områden med mer än 100 000 invånare. Detta krav på minimiantalet urbana bakgrundsstationer i direktivet innebär i praktiken att utgående från det sammanlagda invånarantalet för städer i Finland med mer än 100 000 invånare och området för samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM), sammanlagt 1,8 miljoner invånare, leder till behovet av en urban bakgrundsstation. Enligt luftkvalitetsdirektivet får medlemsstaterna placera sina urbana bakgrundsstationer i vilka städer som helst med mer än 100 000 invånare. I Finland är det motiverat att placera en urban bakgrundsstation enligt minimiantalet i direktivet uttryckligen i huvudstadsregionen då småpartikelhalter har uppmätts vid den urbana bakgrundsstationen i Berghäll i Helsingfors redan i tio års tid. De mätanordningar som behövs finns alltså redan, och uppfyllandet av förpliktelsen skulle inte heller ge upphov till några direkta tilläggskostnader. Däremot är man i Tammerfors ännu i inledningsfasen med att mäta småpartikelhalter och stationerna som mäter

småpartikelhalter i andra städer med mer än 100 000 invånare är inte sådana urbana bakgrundsstationer som förutsätts enligt direktivet.

Även om bestämmelsen skulle innehålla ett krav på en permanent station kunde planläggningsmässiga skäl i några situationer berättiga att stationen flyttas från sitt ursprungliga ställe till ett annat motsvarande ställe. Det kan tänkas uppstå situationer då en annan lösning kunde innebära en oskälig belastning för miljöplanläggningen.

Skyldigheten som införts i bestämmelsen att kontinuerligt följa upp småpartikelhalterna innebär att mätningar som utförs genom stickprover inte skulle komma i fråga.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. ska baseras på nuvarande 25 § 2 mom. (RP 84/1999 rd). Ett nytt inslag i sakinnehållet är i enlighet med grundlagens krav ett bemyndigande som möjliggör att den nuvarande luftkvalitetsförordningens bestämmelser om tillgängligheten av detaljerad luftkvalitetsinformation och om information därom också kan inkluderas i den nya luftkvalitetsförordningen.

31 § Behörig tillståndsmyndighet

I paragrafens 4 moment ska infogas ett bemyndigande att genom statsrådets förordning närmare föreskriva också om de funktioner som avses i 1 mom. 2 punkten. Genom detta tillägg motsvarar momentets sakinnehåll igen den reglering som gällde fram till 1.1.2010 då regionförvaltningsreformen trädde i kraft.

I lagen om ändring av miljöskyddslagen (1590/2009), som givits med anledning av regionförvaltningsreformen, har gjorts ändringar angående myndigheterna men ifrågasvarande bemyndigande angående de tidigare regionala miljöcentralernas behörighet har av misstag uteblivit. På grund av denna brist på bemyndigande har några kommuner ansett att det finns möjlighet till olika tolkningar angående behörighetsfördelningen mellan den kommunala miljövårdsmyndigheten och regionförvaltningsmyndigheten, trots att regleringen av behörighet i miljöskyddsförordningen (169/2000) i sak inte har förändrats. Härav har följt att en del kommuner direkt med stöd av 31 § 1 mom. 2 punkten lämnat

tillståndsansökningar till avgörande hos regionförvaltningsmyndigheten, särskilt ifall verksamheten är belägen vid gränsen mellan två kommuner, trots att den behöriga myndigheten i sådana ärenden enligt miljöskyddsförordningen är den kommunala miljövårdsmyndigheten. Ett sådant förfarande motsvarar inte det ursprungliga syftet med regleringen i 31 §.

102 § Tryggande av luftkvaliteten

Det föreslås att paragrafens rubrik ska förbli oförändrad, men att dess sakinhåll ändras eftersom det mesta av bestämmelser om planeringsskyldighet angående tryggande av luftkvaliteten i preciserad form ska ingå i de föreslagna nya § 102 a—c. I paragrafens sakinhåll ska dock stå kvar en bestämmelse om utfärdandet av föreskrifter för tryggande av luftkvaliteten, dock delvis med en annan formulering.

Enligt luftkvalitetsdirektivets 1 artikel 5 punkten är ett av syftena med direktivet att upprätthålla luftkvaliteten där den är god och förbättra den i övriga fall. För att främja uppnåendet av detta mål föreslås det att en bestämmelse fogas till paragrafens 1 mom. om kommunens allmänna skyldighet att i den utsträckning det är möjligt trygga god luftkvalitet inom det egna området med beaktande av det som med stöd av denna lag föreskrivs om luftföreningar.

En förutsättning för verkställande av denna bestämmelse är att kommunerna genom information om uppföljning av luftkvaliteten övervakar luftkvaliteten jämfört med luftkvalitetsnormerna som föreskrivits med stöd av denna lag. Utgående från jämförelsen bör kommunerna enligt bestämmelsen upprätthålla god luftkvalitet i områden där den är god och förbättra luftkvaliteten i områden där den inte är god.

Med tanke på tryggande av luftkvaliteten kan luftvårdsplanerna som kommunerna utarbetar enligt 102 a § och handlingsplanerna på kort sikt som utarbetas enligt § 102 b anses vara av central betydelse. Därför föreslås att det till 1 mom. även fogas en anmärkning om att kommunen vid tryggandet av luftkvaliteten inom sitt område bör beakta det som föreskrivs i ifrågakvarande bestämmelser om

planer som utarbetas för tryggande av luftkvaliteten.

Den allmänna formuleringen av 1 mom. innebär att momentet också ska omfatta det som i gällande 102 § 1 mom. uttryckligen står om beredskap för försämring av luftkvaliteten.

Om kommunen inte vidtar åtgärder för tryggande av luftkvaliteten såsom avses i 1 mom., t.ex. genom att försumma skyldigheten att utarbeta en luftvårdsplan när gränsvärden överskrids, kan närings-, trafik- och miljöcentralen inleda de behövliga åtgärderna. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan i ett sådant ärende ge ett beslut som förpliktigar kommunen. Beslutet ska enligt förslaget vara överklagbart.

Paragrafens 2 mom. föreslås innehålla en bestämmelse om föreskrifter gällande andra än tillståndspliktiga verksamheter med tanke på verkställande av planer för tryggande av luftkvaliteten som utarbetats i enlighet med 102 a och b §. Bestämmelsen ska också innehålla en förtydligande anmärkning om att det föreskrivs separat om minskning av utsläpp från tillståndspliktiga verksamheter och om förebyggande av oväntad betydande försämring av luftkvaliteten. Sakinhållet i det här förslaget motsvarar till stor del nu gällande 102 § 2 mom. Det nya jämfört med de gällande bestämmelserna är dock vara utfärdandet av bestämmelser med tanke på förtydligande av lagstiftningen ska bindas till verkställandet av de planer som utarbetas för tryggande av luftkvaliteten.

Paragrafens 2 mom. är enligt förslaget behövligt av den anledningen att planerna inte är bindande och inte skapar rättigheter och därmed inte kan vara föremål för ändringssökande. En lösning av annat slag skulle förutsätta att det föreskrivs om en behövlig rättskyddsmekanism (se MiUB 3/2004, s. 2). På grund av denna icke-bindande beskaffenhet av planerna bör behörigheten att verkställa dem enligt grundlagens 80 § baseras på lagens föreskrifter, om det i verkställandet egentligen är fråga om förpliktelser som riktas till en individ.

Det bör noteras att verkställandet av planerna delvis sker som en del av kommunernas normala verksamhet som regleras av flera olika författningar. Det här gäller till ex-

empel en situation där en åtgärd som verkställs planenligt är främjande av användningen av kollektivtrafik eller minskning av utsläpp från kollektivtrafik genom anskaffande av ny materiel eller genom övergång till renare bränslen.

Annan än tillståndspliktig verksamhet

De föreskrifter för andra än tillståndspliktiga verksamheter som avses i paragrafens 2 mom. hänvisar enligt förslaget exempelvis till föreskrifter som utfärdas med stöd av 19 och 85 § i miljöskyddslagen. Å andra sidan kunde föreskrifter som behövs för verkställande av planerna vid behov även utfärdas direkt med stöd av paragrafens 2 mom. i en situation där befogenheter som ges av andra bestämmelser inte är tillräckliga eller där flera tolkningar är möjliga.

De föreskrifter som här avses påminner enligt motiven till gällande 102 § (RP 84/2009 rd) om användning av administrativt tvång. I motiveringen konstateras också att föreskrifter av denna typ ska vara överklagbara men de kan verkställas trots ändringssökande.

Tillståndspliktig verksamhet

Det som i paragrafens 2 mom. står om särskilda bestämmelser angående utsläpp från tillståndspliktiga verksamheter hänvisar till att enligt miljöskyddslagen gäller kommunernas behörighet att ge föreskrifter inte sådana verksamheter som enligt lagen är tillståndspliktiga. Luftkvalitetsnormerna beaktas i tillståndsbestämmelserna som dimensioneringsgrund för utsläpp och övervakningen av dessa baseras på de allmänna bestämmelserna i miljöskyddslagen. Vid bedömning av tillståndspliktighet är det avgörande huruvida verksamheten enligt lagen är tillståndspliktig, inte huruvida verksamheten i verklighet har miljötillstånd.

Gränsvärdena för luftkvalitet kan dock anses vara av ringa betydelse i tillståndsförfarandet eftersom det torde vara ytterst ovanligt att gränsvärdena överskrids i normala situationer vid verksamhet som ges tillstånd. Om tillståndsbestämmelserna och det planerade läget dock skulle innebära att verksamheten överskrider ett bindande gränsvärde kunde

det i sista hand leda till att tillståndet inte beviljas.

Angående en verksamhet som har beviljats tillstånd kan övervakningen av luftkvalitet beroende på fallet leda till en ombedömning av föreningen som orsakas av verksamheten och därmed även till ändring av tillståndet med stöd av 58 § i lagen. Utgående från övervägning av ett särskilt fall kan det också bli aktuellt att tillämpa bestämmelserna om administrativt tvång i lagens 13 kapitel och även att tillståndet återkallas såsom det avses i 59 §.

Oförutsedda förening

Om åtgärder som vid oförutsedda förening eventuellt innebär begränsning och avbrytande av verksamhet föreskrivs i miljöskyddslagens 10 kapitel i bestämmelserna om exceptionella situationer (62 §, 64 § 3 och 64 a §).

102 a § Luftvårdsplan och 102 b § handlingsplan på kort sikt

Luftkvalitetsdirektivet förutsätter att det för tryggande av luftkvaliteten utarbetas luftvårdsplaner på medellång och på lång sikt samt handlingsplaner på kort sikt. Enligt luftkvalitetsdirektivet bör luftvårdsplanen i första hand utarbetas i syfte att förebygga överskridanden av gränsvärdena och vid behov i syfte att igen få halterna att underskrida målvärdena för ozon. Handlingsplanen på kort sikt däremot bör i första hand utarbetas i syfte att förhindra överskridanden av varningströsklar och vid behov i syfte att förebygga överskridanden av gränsvärdena och målvärdena för ozon. Dessa bestämmelser i luftkvalitetsdirektivet ska genomföras genom att till lagen foga 102 a § om luftvårdsplaner och 102 b § om handlingsplaner på kort sikt.

Både i luftvårdsplaner som utarbetas på medellång och på lång sikt och i handlingsplaner på kort sikt ska presenteras ett handlingsprogram för tryggande av luftkvaliteten vilket behövs med tanke på arbetsfördelningen inom kommunens egen organisation. För planernas rättsliga karaktär har redogjorts i motiveringen till förslaget till 102 § 2 mom.

Överskridande av gränsvärden eller varningströsklar är ett tydligt kriterium för skyldigheten att utarbeta planer. Däremot är det i sista hand kommunerna som får överväga när risken för överskridande av gränsvärden eller varningströsklar är så uppenbar att situationen innebär skyldighet att utarbeta en luftvårdsplan eller en handlingsplan på kort sikt. Detta regleras inte i luftvårdsdirektivet och det är inte heller möjligt att i nationell lagstiftning definiera enhetliga kriterier som kan tillämpas i alla situationer.

I luftkvalitetsdirektivet finns inte heller bestämmelser om för hur lång tidsperiod luftvårdsplanerna på medellång och lång sikt eller handlingsplanerna på kort sikt bör utarbetas. Även angående den här frågan är det omöjligt att i den nationella lagstiftningen ge föreskrifter som kan tillämpas på alla situationer på ett enhetligt sätt, och det blir då i sista hand kommunernas uppgift att överväga saken.

I regleringen av planeringskyldigheten angående tryggheten av luftkvaliteten bör man i fråga om föreskrifter om överskridande av målvärden för ozon beakta att åtgärder på EU-nivå spelar en central roll i lösandet av luftkvalitetsproblem orsakade av ozon medan de lokala planerna och åtgärderna är av mindre betydelse. Ozonen som förorening har nämligen en lång räckvidd och ozonproblemet är till sin beskaffenhet gränsöverskridande. Detta har beaktats i förslaget till den nya luftkvalitetsförordningens bestämmelser om gränsvärdena för ozon och genomförande av långtidsmål.

I det nya 102 a § 1 mom. ska föreskrivas om kommunernas skyldighet att utarbeta en luftvårdsplan på medellång och på lång sikt och om undantag från denna skyldighet. Dessutom ska till momentet fogas en bestämmelse om när det är en avvägningsfråga huruvida en luftvårdsplan bör utarbetas. Momentets sakinhåll ska baseras på luftkvalitetsdirektivets artiklar 23.1, 21.4 och 17.2.

Paragrafens 2 mom. ska utgående från luftkvalitetsdirektiv artiklar 23 och 24 innehålla de grundläggande bestämmelserna om luftvårdsplanens innehåll. Närmare bestämmelser om information som ska ingå i planen ska med stöd av i momentet ingående bemyndi-

gande ges i den nya luftkvalitetsförordningen utgående från luftkvalitetsdirektivets bilaga XV. Föroreningskänsliga befolkningsgrupper som avses i den föreslagna bestämmelsen är exempelvis barn, personer som lider sjukdomar i andningsorgan och hjärta, allergiker och äldre människor.

Huvudvikten i luftvårdsplanens innehåll ska enligt förslaget ligga vid åtgärder genom vilka man når bestående och omfattande förbättringar i luftkvaliteten inom kommunens område. Med hjälp av luftvårdsplanen ska kommunerna målmedvetet kunna främja åtgärder som styr planläggning, trafik, småskalig värmeproduktion och andra lokala källor av luftföroreningar så att befolkningens kontinuerliga och periodiska exponering för luftföroreningar minskas. I åtgärder som ingår i luftvårdsplanerna ska man därför fästa uppmärksamhet vid bland annat placeringen av verksamheter, lokala trafikarrangemang, styrning av trafiken, kollektivtrafikens och den lätta trafikens ställning samt rengöring och vinterunderhåll av gator. I planerna ska man också försöka beakta utsläppsförändringar som orsakas å ena sidan av förändringar i trafikvolymen och å andra sidan av förnyelsen av bilparken, av strängare utsläppskrav för fordon, arbetsmaskiner och anläggningar, om strängare kvalitetskrav för bränslen samt av förändringar i utsläpp från tillståndspliktiga verksamheter och från övriga punktkällor.

Om gränsvärdet har överskridits ska luftvårdsplanen utarbetas för den period under vilken man med beaktande av de lokala förhållandena når gränsvärdet. Faktorer som bör beaktas är bland annat föreningen som gav upphov till överskridandet, hur omfattande och allvarligt överskridandet var, eventuella tidigare överskridanden och sannolikheten för nya överskridanden samt utsläppskällorna och hur utsläppen förmodligen utvecklas i framtiden. I praktiken behövs för utarbetning av planen modellering av spridningen av luftkvaliteten och scenarierberäkningar. Vid bedömning av risken för överskridande av gränsvärdet ska man stöda sig på information om liknande fall och koncentrationstrender. Det går inte att ge en allmängiltig definition av risken för överskridande av gränsvärden.

Även om det inte föreligger en omedelbar risk för att gränsvärdet överskrids kan kommunen naturligtvis i överensstämmelse med försiktighets- och preventionsprinciperna i miljöskyddslagens 4 § utarbeta och genomföra luftvårdsplaner eller andra program och åtgärder som syftar till bättre luftkvalitet.

I det nya 102 b § 1 mom. ska i samband med tröskelvärdena för larm i fråga om svaveldioxid, kvävedioxid och ozon föreskrivas om kommunernas skyldighet att utarbeta en handlingsplan på kort sikt. Dessutom ska till momentet fogas bestämmelser om när det är en avvägningsfråga huruvida handlingsplanen bör utarbetas. Momentets sakinhåll ska baseras på luftkvalitetsdirektivets artiklar 24, 23 artikel och 17.

Enligt det föreslagna 1 momentet ska kommunen utarbeta en handlingsplan på kort sikt när tröskelvärdet för larm i fråga om ozon överskrids eller riskerar att överskridas, dock bara om därigenom kan minskas dvs. om kommunen har reella möjligheter att minska risken för överskridande, dess varaktighet eller graden av ett sådant överskridande. Vid bedömning av dessa reella möjligheter ska man i enlighet med artikel 24.1 andra stycket i luftkvalitetsdirektivet beakta de geografiska, meteorologiska och ekonomiska förhållandena.

Sådana överskridanden av tröskelvärdena för larm i fråga om svaveldioxid, kvävedioxid och ozon som avses i det föreslagna 1 momentet har hittills inte alls upptäckts i Finland, och sådana överskridanden är inte heller sannolika i framtiden

I 2 mom. i paragrafen ska enligt förslaget föreskrivas om innehållet i handlingsplanen på kort sikt med hänvisning till luftvårdsplanens innehåll. Dessutom ska bestämmelsen innehålla ett bemyndigande att med statsrådets förordning föreskriva närmare om innehållet av handlingsplanen på kort sikt. Här används uttrycket ”i tillämpliga delar” vilket innebär att innehållskraven för luftvårdsplanen där det behövs ska anpassas så att de överensstämmer med handlingsplanerna på kort sikt.

Åtgärder som ingår i handlingsplanen på kort sikt kan t.ex. gälla effektivisering av kollektivtrafiken, tillfällig begränsning av privatbiltrafik eller annan trafik, ändringar i tra-

fikarrangemang eller effektivare rengöring av vägar. I några fall kunde åtgärderna i enlighet med exempel som ingår i luftkvalitetsdirektivets artikel 24.2 även riktas mot byggverksamhet, hamnar, industrianläggningar eller uppvärmning av hushåll.

Vid utarbetande av en handlingsplan på kort sikt ska man beakta samma slags faktorer som vid utarbetandet av luftvårdsplanen. Beaktas ska bland annat de observerande halterna samt sannolikheten för förekomst av höga halter eller plötslig försämring av luftkvaliteten. Väsentligt är att man planerar på förhand och att man således har beredskap att vidta åtgärder när de definierade kriterierna uppfylls. En handlingsplan på kort sikt kan gälla antingen tills vidare eller under en viss tidsperiod.

Europeiska kommissionen ämnar publicera exempel på god praxis angående handlingsplaner på kort sikt. Städerna i huvudstadsregionen och Helsingforsregionens miljötjänster håller på att revidera och sammanföra de redan befintliga planerna för beredskap för plötslig försämring av luftkvaliteten (www.hsy.fi/varautumissuunnitelma).

102 c § Förfarandet när planer görs upp och lämnande av upplysningar

Enligt förslaget ska till lagen fogas en ny bestämmelse som i samlad form reglerar förfarandet vid utarbetande av planer enligt 102 a och 102 b § samt om lämnande av upplysningar till myndigheterna i samband med planerna. I den gällande lagstiftningen regleras motsvarande frågor delvis i lagen och delvis i den nuvarande luftkvalitetsförordningen.

Inom kommunen ska planerna utarbetas som samarbete mellan olika myndigheter (bl.a. miljö- och hälsovårdsmyndigheter). Koordinerad användning av de olika myndigheternas sakkunnighet garanterar att åtgärder som i olika situationer behövs för trygghet av luftkvaliteten genomgår en tillräckligt mångsidig och sakkunnig bedömning. Förfarandet bidrar också till att så tydligt som möjligt definiera de olika aktörernas ansvar vid genomförande av planerna.

Enligt luftkvalitetsdirektivet ska luftvårdsplanerna skickas till kommissionen för kän-

nedom senast två år efter slutet av det år då gränsvärdet överskreds eller då risken för överskridande först upptäcktes. I paragrafens 1 mom. ingår angående luftvårdsplanerna en tidsfrist på 18 månader som således behövs för att planerna ska kunna befordras till kommissionen inom den tid som luftkvalitetsdirektivet kräver, när man dessutom beaktar den tid som nationellt går till utarbetande av planer samt till utlåtanden och höranden. Den föreslagna bestämmelsen, enligt vilket handlingsplanen på kort sikt bör utan dröjsmål utarbetas när varningströskeln har överskridits eller när risken för överskridande har upptäckts, utgår inte från luftkvalitetsdirektivet utan det är fråga om ett förtydligande som föreslås enbart med tanke på nationella behov. Uttrycket ”utan dröjsmål” är flexibelt och bör tolkas fall för fall.

I paragrafens 2 mom. ska föreskrivas om kommunernas skyldighet att ge allmänheten tillfälle att delta i beredningen av planerna. Den föreslagna bestämmelsen förverkligar för sin del regleringen i 20 § 2 mom. i grundlagen. Sakinnehållet baseras på nuvarande 102 § 3 mom. till vilken den ifrågakvarande skyldigheten har fogats med tanke på verkställandet av direktivet 96/62/EG (RP 69/2005 rd).

I likhet med den nuvarande regleringen ska paragrafens 2 mom. enligt förslaget vara skrivet så att för garanterande av allmänhetens möjlighet att delta i princip räcker med att man informerar om detta på kommunens anslagstavla och elektroniskt. Erfarenheten har dock visat att det effektivaste sättet ofta är en annons i en tidning med allmän utbredning på orten. En annons på kommunens anslagstavla är nämligen inte alltid tillräcklig och alla har inte beredskap att använda elektroniska tjänster.

I paragrafens 2 mom. ska också ingå skyldigheten att be om utlåtande om planutkast hos den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde kommunen ligger. En motsvarande skyldighet ingår inte i den nuvarande regleringen. Det skulle dock vara befogat att öka rollen av närings-, trafik och miljöcentralerna vid beredningen av planer med tanke på att centralerna enligt miljöskyddslagens 25 § ska följa miljöns tillstånd inom sina områden. Remissförfarandet skulle

också garantera centralen möjligheten att vid behov sammanjämka planer som utarbetats av olika kommuner och se till att de inte uppstår onödiga konflikter mellan kommunernas planer.

Det skulle vara viktigt att närings-, trafik- och miljöcentralen i sitt utlåtande i tillräcklig grad beaktar sina roller som både miljömyndighet och väghållningsmyndighet. Närings-, trafik- och miljöcentralen bör därför se till att eventuella trafikbegränsande åtgärder i planen bedöms inom ansvarsområdet för trafik och infrastruktur. Detta skulle bland annat garantera att man i samband med utarbetandet av planer med tillräcklig överblick och sakkunnighet överväger hur trafiken kommer att styras och var användare av personbilar byter till kollektivtrafikmedel om man är tvungen att begränsa trafiken i syfte att trygga luftkvaliteten.

Bestämmelsen i paragrafens 3 mom., enligt vilket allmänheten ska informeras om de godkända planerna, motsvarar 102 § 3 mom. i den gällande lagen. I momentet nämns också att de godkända planerna sänds för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen, vilket har att göra med närings-, trafik- och miljöcentralernas ökade roll i beredningen av planerna, såsom förklarats i samband med 2 mom.

Paragrafens 4 mom. ska enligt förslaget innehålla bestämmelser om kommunens skyldighet att årligen till närings-, trafik- och miljöcentralen och miljöministeriet rapportera om åtgärder som genomförts enligt luftvårdsplanen och om eventuella revideringar av planerna. Genom den föreslagna rapporteringsskyldigheten garanteras att regionförvaltningsmyndigheterna och ministeriet regelbundet får information om fall där gränsvärden överskrids, vilket betyder att luftkvaliteten i kommunen inte uppfyller luftkvalitetsdirektivets krav. Med tanke på den relativt korta tidsfristen i kunde rapporten snarast vara en kompakt förteckning eller katalog av genomförda åtgärder och däri borde nämnas vem som kan ge närmare information. Rapporten skulle enligt förslaget inte behöva innehålla en bedömning av de genomförda åtgärdernas inverkan på utsläpp eller luftkvaliteten och inte heller redovisa för kostnader som orsakats av åtgärderna. Angående revi-

deringar av en luftvårdsplan eller en handlingsplan på kort sikt räcker det med en länk till den fastställda planen eller en uppgift om hur planen är tillgänglig.

102 d § Överskridning av gränsvärden orsakad av sandning och saltning

I den nuvarande luftkvalitetsförordningens 13 § ingår en bestämmelse om överskridande av gränsvärden som orsakas av vinterunderhåll av vägar. Bestämmelsen ska nu höjas till lagnivå, såsom grundlagens 121 § förutsätter. Samtidigt ska bestämmelsens tillämpningsområde ökas så att däri i enlighet med luftkvalitetsförordningens 21 artikel ingår även saltning i samband med vinterunderhåll av vägar, även om saltning som grund för utarbetande av en sådan utredning som avses i bestämmelsen torde vara ytterst osannolikt om man beaktar kommissionens nedan nämnda riktlinjer som ännu är under beredning.

Enligt förslaget till paragrafens 2 mom. ska en utredning utarbetas inom sju månader efter slutet av det kalenderår då gränsvärdet har överskridits. Tidsfristen behövs för att det ska vara möjligt att skicka utredningen till kommissionen inom de nio månader som förutsätts av luftkvalitetsdirektivets artikel 27, när man dessutom beaktar den tid som nationellt används till utredningen samt till utlåtanden och höranden.

I paragrafens 2 mom. ska hänvisas till det som i 102 c § 2 och 3 mom. föreskrivs om utarbetande av planer. Till skillnad från den nuvarande regleringen får allmänheten möjlighet att delta i beredningen av utredningen. Detta förverkligar för sin del regleringen i grundlagens 20 § 2 mom. enligt vilket myndigheterna bör agera så att var och en får möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Utvidgandet av allmänhetens möjlighet att delta i beredningen av utredningen har beaktats då man har fastställt den nationella tidsfristen för utförandet av utredningen. Den i den nuvarande luftkvalitetsförordningen fastställda nationella tidsfristen på sex månader har förlängts med en månad.

Bestämmelserna om deltagande och information angående utredningen om överskrid-

ning av gränsvärden orsakad av sandning och saltning i samband med vinterunderhåll av gator och vägar och angående luftvårdsplanen liknar varandra. Detta anses vara motiverat eftersom det är fråga om ärenden som är jämförbara med tanke på deras allmänna betydelse.

Sådana överskridanden av dygnsvärden för inandningsbara partiklar som här avses har upptäckts i huvudstadsregionen under åren 2003, 2005 och 2006. Om dessa överskridanden har Finland gett kommissionen de uppgifter som krävs av unionslagstiftningen som gällde före luftkvalitetsdirektivet. Kommissionen har bedömt informationen och konstaterat att den anser dessa överskridanden vara orsakade av vintersandning och att åtgärderna som vidtagits för minskning av halterna har varit skäligen.

Luftkvalitetsdirektivet förutsätter att kommissionen utarbetar riktlinjer för hur belastningen som orsakas av sandning och saltning vid vinterunderhåll av vägar bör beaktas vid beräkning av halter i proportion till gränsvärdena. Utgångspunkten kommer att vara att det är fråga om ett överskridande av gränsvärdet om gränsvärdet överskrids även efter att belastningen från sandning och saltning har beaktats. Enligt riktlinjerna är det alltså inte nödvändigt att beakta belastningen från saltning. Om man utgår ifrån utkastet till kommissionens anvisning torde det inte vara ändamålsenligt att beakta saltningen för då borde man känna till saltets kemiska sammansättning och dess andel av partikelmassan borde bestämmas på dygnsnivå. Dessutom ska man känna till andelen övriga källor, bland annat havssalt, och beakta dem i beräkningarna.

102 e § Förlängning av tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid

De i luftkvalitetsdirektivet föreskrivna gränsvärdena för kvävedioxid har trätt i kraft i början av år 2010. På många håll i Europeiska Unionen har det visat sig vara en stor utmaning att få ner halterna trots att såväl Europeiska Unionen som medlemsstaterna har vidtagit olika slags åtgärder för att råda bot på läget. Detta gäller även Finland där det i luftkvalitetsdirektivet föreskrivna års-

gränsvärdet för kvävedioxid har överskridits och kommer att överskridas år 2010 och även därefter i huvudstadsregionens livligt trafikerade gatukanjoner. Därför behövs det ett nationellt verkställande av möjligheten att enligt luftkvalitetsdirektivets 22 artikel förlänga tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid.

I paragrafens 1 mom. ska föreskrivas om kommunens möjlighet att ansöka om förlängning av tidsfristerna för gränsvärdena för kvävedioxid med högst fem år, alltså fram till 1.1.2015, om villkoren i luftkvalitetsdirektivets artikel 22.1 uppfylls. Dessa villkor ska nämnas i den nya luftkvalitetsförordningen med stöd av ett bemyndigande som föreslås ingå i paragrafens 4 mom. Enligt villkoren kan kommunen inte ansöka om förlängning om den inte har utarbetat en luftvårdsplan (som enligt förslaget regleras i 102 a §) och kompletterat den med vissa uppgifter.

I paragrafens 2 mom. ska föreskrivas om kommunens skyldighet att skicka ansökan till miljöministeriet samt för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen. Om de i luftkvalitetsdirektivets artikel 22 1 mom. föreskrivna villkoren för förlängning av tidsfristen uppfylls ska miljöministeriet enligt förslaget vid behov komplettera ansökan med information i enlighet med luftkvalitetsdirektivets bilaga XV styckena 2 och 3 som med stöd av det i momentet ingående bemyndigandet till behövliga delar föreslås ingå i den nya luftkvalitetsförordningen. Därefter ska miljöministeriet före den 30 september 2011 vidarebefordra kommunens ansökan för bedömning hos Europeiska kommissionen. Den ifrågavarande tidsfristen baseras på Europeiska kommissionens tillkännagivande om undantag och förlängningar av tidsfrister som är möjliga enligt luftkvalitetsdirektivet.

Att kommunens ansökan kompletteras av miljöministeriet i enlighet med 2 mom. är ändamålsenligt med tanke på att en del av de uppgifter som nämns i luftkvalitetsdirektivets bilaga XV styckena 2 och 3 gäller sådana åtgärder som på nationell nivå vidtas för verkställande av direktiv om begränsning av utsläpp.

I paragrafens 3 mom. ska det föreskrivas om beslut som ges i ärendet. Beslutet ska fattas av miljöministeriet. Enligt luftkvalitetsdirektivets 22 artikel finns det inte någon na-

tionell prövningsrätt i frågan. Bestämmelsen har därför formulerats så att ministeriets beslut ska utgå ifrån Europeiska kommissionens ställningstagande som avses i luftkvalitetsdirektivets artikel 22.4 andra och tredje stycket.

- Enligt luftkvalitetsdirektivets artikel 22.4 andra stycket kan förlängningen av tidsfristen anses vara godkänd om Europeiska kommissionen har godkänt den eller om kommissionen inom nio månader efter att ha mottagit ansökan inte har framfört några invändningar mot den.
- Enligt luftkvalitetsdirektivets artikel 22.4 tredje stycket kan Europeiska kommissionen, om den framför invändningar, kräva komplettering av luftvårdsplanen eller utarbetande av en ny luftvårdsplan.

I miljöministeriets beslutsfattande i ärendet ska det vara fråga om ett administrativt förfarande. Därmed ska det i samband med beslutsfattandet exempelvis kunna bli aktuellt att tillämpa 41 § i förvaltningslagen (434/2003) om möjligheter till inflytande. För att verkställa det som föreskrivs i luftkvalitetsdirektivets artikel 26.1 stycke b angående informationsförmedling till allmänheten ska bestämmelsen även särskilt nämna att miljöministeriet informerar allmänheten om beslutet.

Paragrafens 4 mom. ska innehålla ett bemyndigande med vars stöd utfärdas en statsrådsförordning som baseras på luftkvalitetsdirektivets artikel 22.1 till vilken hänvisas i moment 1 (villkor för förlängning av tidsfristen) samt punkterna 2 och 3 i avsnitt B i luftkvalitetsdirektivets bilaga XV (information som ska lämnas i ansökan).

3 Närmare föreskrifter

Genom förordning av statsrådet kan det enligt det föreslagna 25 § 3 mom. utfärdas närmare föreskrifter om hur uppföljningsinformationen om miljöns tillstånd offentliggörs och ges publicitet.

Genom förordning av statsrådet kan det enligt det föreslagna 102 a § 2 mom. utfärdas närmare föreskrifter om innehållet i en luftvårdsplan.

Genom förordning av statsrådet kan det enligt det föreslagna 102 b § 3 mom. utfärdas

närmare föreskrifter om innehållet i en handlingsplan på kort sikt.

Genom förordning av statsrådet kan det enligt det föreslagna 102 d § 1 mom. utfärdas närmare föreskrifter om innehållet i utredningen som kan göras i stället för en luftvårdsplan.

Genom förordning av statsrådet kan det enligt det föreslagna 102 e § 4 mom utfärdas närmare föreskrifter om villkoren för förlängning av tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid och om de uppgifter som ska lämnas i ansökan om förlängning av tidsfristen.

I detaljmotiveringen redogörs närmare för innehållet i föreskrifter som utfärdas med stöd av bemyndigandena.

Den i punkt 1.3 i propositionen nämnda nya luftkvalitetsförordningen ges både med stöd av dessa bemyndiganden och med stöd av 11 och 16 § i miljöskyddslagen.

4 Propositionens konsekvenser

Mätningar av småpartikelhalter har i huvudstadsregionen gjorts redan i mer än tio år vid den urbana bakgrundsstationen i Berghäll i Helsingfors, och där finns alltså redan de behövliga mätanordningarna. Därför innebär den föreslagna skyldigheten att ordna uppföljning av småpartikelhalter inte omedelbar ökning av kostnaderna i huvudstadsregionen.

Kommunerna ska redan enligt de gällande föreskrifterna utarbeta planer och program för tryggnad av luftkvaliteten. Att skyldigheten att planera tryggnaden av luftkvaliteten nu indelas så att den gäller såväl luftvårdsplaner på medellång och lång sikt och handlingsplaner på kort sikt uppskattas därför inte innebära nya uppgifter eller nya kostnader för kommunerna.

Bestämmelsen om möjligheten att förlänga tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid tillämpas i Finland enbart i huvudstadsregionen eftersom det årsgränsvärdet för kvävedioxid inte har överskridits på andra håll i Finland. Därför kommer bestämmelsen inte att ha betydande konsekvenser för luftkvaliteten i Finland. Den arbetsmängd som upprättandet av en ansökan om förlängning av tidsfristen förorsakar myndigheten är av engångsnatur.

Ökningen av allmänhetens möjlighet att delta i beredningen av utredningen om gränsvärdesöverskridanden orsakade av sandning och saltning i samband med vinterunderhåll av vägar, som genomförts i samband med att bestämmelser på förordningsnivå höjs till lagnivå, kommer att utvidga allmänhetens möjligheter att påverka beslutsfattandet i miljöfrågor och därmed bidra till att förverkliga regleringen i grundlagens 20 § 2 moment. Genomförandet av allmänhetens möjlighet att delta kommer i någon mån att öka de kommunala myndigheternas arbete. Denna konsekvens kommer dock sannolikt att endast gälla huvudstadsregionen eftersom det hittills inte har behövts utarbeta sådana utredningar som här avses på andra håll i Finland.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har utarbetats vid miljöministeriet.

Utlåtande om förslagsutkastet har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, Finlands miljöcentral, Meteorologiska institutet, Institutet för hälsa och välfärd, Finlands naturskyddsförbund, Mätteknikcentralen, Finlands kommunförbund, Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster, Helsingfors stad, Esbo stad, Tammerfors stad, Vanda stad, Åbo stad, Uleåborgs stad, Lahtis stad samt samtliga regionsförvaltningsverk och samtliga närings- trafik- och miljöcentraler.

Förutom till de ovannämnda har förslagsutkastet och det därtill hörande utkastet till ny luftkvalitetsförordning efteråt skickats till Grankulla stad, Finlands Näringsliv och social- och hälsovårdsministeriet för utlåtande. Dessutom har kommunikationsministeriet meddelat att denna begäran om utlåtande med bilagor har för utlåtande vidarebefordrats till Trafikverket som hör till ministeriets förvaltningsområde.

Sammanlagt inkom 17 utlåtanden. Av utlåtandena har gjorts ett sammandrag.

Största delen av remissinstanserna ansåg att förslaget är välmotiverat och förtydligar den gällande lagstiftningen. Utgående från responsen i utlåtandena har några av ordalydelsena i förslagsutkastet förtydligats och

motiveringarna har kompletterats. De mest centrala förändringarna har gjorts utgående från justitieministeriets och Kommunförbundets utlåtanden:

Utgående från justitieministeriets utlåtande har ordalydelsen i 102 § 2 mom. angående tryggheten av luftkvaliteten ändrats och motiveringen för denna bestämmelse kompletterats för att tydliggöra den juridiska karaktären av planer som utarbetas för tryggheten av luftkvaliteten och för att noggrannare ange vilken behörighet kommunen har i verkställandet av planerna. Dessutom har man utgående från justitieministeriets utlåtande gjort lagstiftningstekniska ändringar i 102 a och 102 b § angående luftvårdsplan och handlingsplan på kort sikt för att uppnå en mer konsekvent regleringshelhet.

Utgående från justitieministeriets utlåtande har också 102 f § om förlängning av tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid omskrivits så att den bättre motsvarar systemet som skapats i luftkvalitetsdirektivet, nämligen att det slutgiltiga beslutet i ärendet fattas av miljöministeriet och inte av Europeiska kommissionen.

Det förslagsutkast som var ute på remiss innehöll i 25 § 2 mom. ett förslag till bestämmelse enligt vilken småpartikelhalter kontinuerligt ska mätas i alla kommuner med mer än 100 000 invånare på minst en ständigt placerad urban bakgrundstation. Utgående från en bedömning av Institutet för hälsa och välfärd föreslogs en bestämmelse som var strängare än vad luftkvalitetsdirektivet förutsätter i fråga om minimiantalet urbana bakgrundstationer som mäter småpartikelhalter. I ett land av Finlands storlek skulle denna föreskrift ha producerat omfattande och jämbördig information om hela befolkningens exponering för småpartiklar.

Enligt förslaget till 25 § 2 mom. skulle det ha varit obligatoriskt att mäta småpartikelhalter förutom i huvudstadsregionen även i Tammerfors, Åbo, Uleåborg, Jyväskylä och Lahtis. Antalet kontinuerligt fungerande urbana bakgrundstationer för mätning av småpartikelhalter skulle därmed ha sammanlagt uppgått till sex.

Småpartikelhalter mäts för närvarande förutom i huvudstadsregionen även i alla de nämnda kommunerna på det sättet att mätsta-

tionerna i huvudstadsregionen och i Tammerfors ligger i enlighet med den föreslagna föreskriften inom ett urbant bakgrundsområde medan mätstationerna inom de övriga kommunerna är placerade i områden som representerar trafikmiljön. Det skulle således ha varit möjligt att genomföra den bestämmelse som ingår i den föreslagna 25 § a mom. om uppföljning av småpartikelhalter genom att flytta en existerande mätstation i trafikmiljön. Kostnaderna skulle då ha varit små. I några kommuner skulle det ha varit möjligt att omjustera mätanordningen för inandningsbara partiklar så att den i stället skulle mäta småpartikelhalter vilket skulle ha medfört en kostnad på uppskattningsvis 500—2 000 euro. Om kommunen hade tvingats anskaffa en helt ny mätanordning för småpartikelhalter skulle kostnaderna ha uppgått till 15 000—20 000 euro vilket är det ungefärliga priset för sådana anordningar. En möjlig extra kostnad för kommunen kunde också ha varit ett nytt skjul för den urbana bakgrundstationen vilket skulle ha kostat ytterligare 10 000—15 000 euro. Därtill skulle ha kommit kostnaderna för upprätthållande av mätstationerna.

Kommunerna skulle inte från statsmedel ha fått ersättning för kostnaderna för den ovan presenterade uppföljningen av småpartikelhalter. Därför meddelade Kommunförbundet och två av kommunerna på mer än 100 000 invånare att de inte utan förbehåll kan acceptera den föreslagna bestämmelsen. Efter remissbehandlingen bad miljöministeriet ännu Kommunförbundet ta ställning till ett förslag enligt vilket den ovannämnda uppföljningen skulle förverkligas genom övergångsbestämmelser så att skyldigheten i första skedet skulle träda i kraft bara angående de kommuner som inte behövde anskaffa ny utrustning för att verkställa föreskriften. Kommunförbundet var också emot det här förslaget. Därför utgick den fortsatta beredningen av förslaget 25 § 2 mom. ifrån en uppföljningsskyldighet som uppfyller luftkvalitetsdirektivets minimiantal urbana bakgrundstationer för uppföljning av småpartikelhalter. Detta trots att största delen av de övriga remissinstanserna förespråkade en strängare uppföljningsskyldighet än vad direktivet förutsätter.

En ändring av 31 § 4 mom. som ingår i förslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet i samarbete med Nylands regionförvaltningsverk. Detta ändringsförslag med motivering har skickats per e-post till Finlands Kommunförbund för kommentarer. I sitt svar har Kommunförbundet meddelat att förbundet förordar den föreslagna förändringen.

Regeringens proposition har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning vid ett möte den 5 oktober 2010. Delegationen hade inga anmärkningar om propositionen.

6 Ikraftträdande

Tidsfristen för nationellt verkställande av luftkvalitetsdirektivet gick ut den 11 juni 2010. Därför ska propositionen behandlas som brådskande och den lag som ingår i propositionen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

I ikraftträdande bestämmelsen ska också föreskrivas att planer och program som utarbetats enligt den 102 § som gäller vid ikraftträdandet ska anses vara sådana planer som avses i denna lag. Därmed behöver man inte särskilt anpassa dessa planer och program för att motsvara den nya lagen. Vid revidering av redan utarbetade planer och program ska emellertid bestämmelserna i denna lag tillämpas.

Till bestämmelserna om ikraftträdande ska också fogas en bestämmelse om lagstiftning som ska tillämpas angående planer och program som baseras på nuvarande bestämmelser och som håller på att utarbetas när denna lag träder i kraft. Utarbetandet av sådana planer och program ska slutföras enligt bestämmelserna i den gamla lagen. Vid revideringen av dessa tillämpas emellertid bestämmelserna i denna lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (86/2000) 25 §, 31 § 4 mom. och 102 §, sådana de lyder, 25 §
och 31 § 4 mom. i lag 1590/2009 och 102 § delvis ändrad i lag 814/2005, samt
fogas till lagen nya 102 a—102 e §, som följer:

25 §

Skyldighet att följa miljöns tillstånd

Kommunen ska inom sitt område i behövlig omfattning följa miljöns tillstånd, på det sätt som de lokala förhållandena kräver. I huvudstadsregionen ska uppföljningen av luftkvaliteten skötas av Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda tillsammans. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska följa miljöns tillstånd inom sitt område. Särskilda bestämmelser utfärdas om Finlands miljöcentralers uppgifter när det gäller att följa miljöns tillstånd.

Halten i luften av partiklar som är mindre än 2,5 mikrometer ska i huvudstadsregionen kontinuerligt följas vid en permanent urban bakgrundsstation som representerar stadens allmänna luftkvalitet.

Uppföljningsinformationen ska offentliggöras och ges behövlig publicitet. Genom förordning av statsrådet kan närmare föreskrifter utfärdas om hur uppföljningsinformationen offentliggörs och ges publicitet.

31 §

Behörig tillståndsmyndighet

Närmare föreskrifter om verksamheter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

102 §

Tryggande av luftkvaliteten

Kommunen ska i den utsträckning det är möjligt trygga en god luftkvalitet inom sitt område med beaktande av vad som föreskrivs om luftföroreningar med stöd av denna lag och vad som i 102 a och 102 b § föreskrivs om planer för tryggande av luftkvaliteten.

Kommunen kan i syfte att genomföra planer enligt 102 a och 102 b § som gjorts upp för tryggande av luftkvalitet utfärda bestämmelser om begränsande och avbrytande av andra än tillståndspliktiga verksamheter. Om minskning av utsläpp vid tillståndspliktiga verksamheter och om förebyggande av betydande oförutsedda luftföroreningar föreskrivs särskilt.

102 a §

Luftvårdsplan

Om det gränsvärde för luftföroreningar som föreskrivs med stöd av denna lag överskrids eller om det finns en risk för att det kommer att överskridas ska kommunen göra upp en luftvårdsplan på medellång och på lång sikt för hur gränsvärdet ska kunna underskridas och hur den tid då gränsvärdet överskrids ska kunna förkortas. En luftvårdsplan behövs inte om det är fråga om en sådan överskridning av föreskrivna gränsvärden för inandningsbara partiklar (PM₁₀) som avses i 102 d § och som uppenbart beror på partikelbelastning som orsakas av sandning eller

saltning i samband med vinterunderhåll av gator och vägar. Kommunen kan enligt egen prövning göra upp en luftvårdsplan också för hur målvärdena för ozon ska uppnås.

Luftvårdsplanen ska innehålla information om hur luftkvaliteten försämrats samt om nödvändiga åtgärder för förbättrande av luftkvaliteten som riktar sig mot trafiken och andra verksamheter som orsakar utsläpp. Vid behov ska planen även innehålla åtgärder för skyddande av befolkningsgrupper som är känsliga för luftföroreningar. Närmare föreskrifter om innehållet i en luftvårdsplan utfärdas genom förordning av statsrådet.

102 b §

Handlingsplan på kort sikt

Om det tröskelvärde för larm i fråga om svaveldioxid eller kvävedioxid som föreskrivs med stöd av denna lag överskrids eller om det finns en risk för att det kommer att överskridas ska kommunen göra upp en handlingsplan på kort sikt för hur den fara som orsakas av överskridandet ska kunna minskas och hur den tid då tröskelvärdet överskrids ska kunna förkortas. Om tröskelvärdet för larm i fråga om ozon överskrids eller om det föreligger en risk för att det kommer att överskridas ska kommunen göra upp en handlingsplan på kort sikt endast om risken för överskridande, dess varaktighet eller graden av ett sådant överskridande därigenom kan minskas. Kommunen kan enligt egen prövning göra upp en handlingsplan på kort sikt också för hur gränsvärdet ska kunna underskridas och hur den tid då gränsvärdet överskrids ska kunna förkortas och målvärdena för ozon ska kunna uppnås.

En handlingsplan på kort sikt skall i tillämpliga delar innehålla de uppgifter som avses i 102 a § 2 mom. samt de motsvarande åtgärder i enlighet med 102 a § 2 mom. genom vilka luftkvaliteten kan påverkas så snabbt som möjligt.

Närmare föreskrifter om innehållet i en handlingsplan på kort sikt kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

102 c §

Förfarande när planer göras upp och lämnade av upplysningar

En luftvårdsplan skall göras upp inom 18 månader efter utgången av det kalenderår under vilket gränsvärdet har överskridits eller en risk för att det ska överskridas har konstaterats. En handlingsplan på kort sikt ska göras upp utan dröjsmål efter att tröskelvärdet för larm har överskridits eller en risk för det ska överskridas har konstaterats.

Kommunen skall i tillräckligt god tid ge allmänheten möjlighet att framföra sina åsikter om utkastet till planer. Möjlighet ges genom att ärendet kungörs på kommunens anslagstavla eller i en tidning med allmän spridning på orten samt därtill elektroniskt. Ett utlåtande om utkastet till planer ska begäras av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Information om en godkänd plan samt om hur de framförda åsikterna och närings-, trafik- och miljöcentralens utlåtande har beaktats ska lämnas till allmänheten så som det föreskrivs i 2 mom. De godkända planerna sändas för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen samt till miljöministeriet.

Kommunen ska årligen senast den 15 maj till närings-, trafik- och miljöcentralen samt till miljöministeriet lämna upplysningar om de åtgärder enligt luftvårdsplanen som genomförts samt om en eventuell ändring av luftvårdsplanen eller av en handlingsplan på kort sikt.

102 d §

Överskridning av gränsvärden orsakad av sandning och saltning

Inom ett område där det gränsvärde för inandningsbara partiklar (PM₁₀) som föreskrivs med stöd av denna lag uppenbart överskrids på grund av partikelbelastning som orsakas av sandning eller saltning i samband med vinterunderhåll av gator och vägar kan kommunen i stället för en luftvårdsplan göra en utredning om överskridande och dess orsaker samt om åtgärder för minskning av halterna. Närmare bestämmelser om innehållet i ut-

redningen kan utfärdas genom en förordning av statsrådet.

Utredningen ska göras upp inom sju månader efter utgången av det kalenderår under vilket gränsvärdet överskridits. Föreskrifterna i 102 c § 2 och 3 mom. om hur allmänheten ska ges möjlighet att delta samt om det utlåtandet som ska begäras av närings-, trafik- och miljöcentralen ska iakttas när utredningen görs upp.

Om gränsvärdet överskrids på nytt efter att utredningen har gjorts ska kommunen lämna en utredning till närings-, trafik- och miljöcentralen om de åtgärder som redan genomförts för att sänka halterna och en bedömning av effekterna samt om ytterligare åtgärder som eventuellt kommer att behövas.

102 e §

Förlängning av tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid

Inom ett område där det finns en risk för att de gränsvärden för kvävedioxid som föreskrivs med stöd av denna lag kommer att överskridas efter att den föreskrivna tidsfristen löpt ut kan kommunen ansöka om förlängning av tidsfristen med högst fem år på de villkor som anges i artikel 22.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa.

Ansöka om förlängning av tidsfristen ska lämnas till miljöministeriet senast den 30 maj 2011 och sändas för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen. Om villkoren för förlängning av tidsfristen uppfylls ska miljöministeriet komplettera ansökan och senast den 30 september 2011 sända den till Europeiska kommissionen för bedömning.

Miljöministeriet fattar beslut i ärendet på basis av den ståndpunkt som Europeiska kommissionen tagit och som avses i artikel 22.4 andra och tredje stycket i det direktiv som nämns i 1 mom. Miljöministeriet ska lämna information om beslutet till allmänheten antingen i en tidning med allmän spridning eller elektronisk.

Närmare föreskrifter om villkoren för förlängning av tidsfristen och om de uppgifter som ska lämnas i ansökan kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Planer och program som gjorts upp med stöd av den 102 § som gäller när denna lag träder i kraft betraktas som planer enligt denna lag. Om uppgörandet av en plan eller ett program inte har slutförts vid ikraftträdandet ska uppgörandet slutföras enligt de föreskrifter som gäller vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 15 oktober 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Paula Lehtomäki*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (86/2000) 25 §, 31 § 4 mom. och 102 §,
sådana de lyder, 25 § och 31 § 4 mom. i lag 1590/2009 och 102 § delvis i lag 814/2005,
samt
fogas till lagen nya 102 a—e §, som följer:

Gällande lydelse

25 §

Skyldighet att följa miljöns tillstånd

Kommunen ska inom sitt område i behövlig omfattning följa miljöns tillstånd, på det sätt som de lokala förhållandena kräver. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska följa miljöns tillstånd inom sitt område. Särskilda bestämmelser utfärdas om Finlands miljöcentrals uppgifter när det gäller att följa miljöns tillstånd.

Uppföljningsinformationen ska offentliggöras och ges behövlig publicitet.

31 §

Behörig tillståndsmyndighet

Närmare bestämmelser om verksamheter som avses i 1 mom. 1 punkten utfärdas ge-

Föreslagen lydelse

25 §

Skyldigheten att följa miljöns tillstånd

Kommunen ska inom sitt område i behövlig omfattning följa miljöns tillstånd, på det sätt som de lokala förhållandena kräver. *I huvudstadsregionen ska uppföljningen av luftkvaliteten skötas av Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda tillsammans.* Närings-, trafik- och miljöcentralen ska följa miljöns tillstånd inom sitt område. Särskilda bestämmelser utfärdas om Finlands miljöcentrals uppgifter när det gäller att följa miljöns tillstånd.

Halten i luften av partiklar som är mindre än 2,5 mikrometer ska i huvudstadsregionen kontinuerligt följas vid en permanent urban bakgrundsstation som representerar stadens allmänna luftkvalitet.

Uppföljningsinformationen ska offentliggöras och ges behövlig publicitet. *Genom förordning av statsrådet kan närmare föreskrifter utfärdas om hur uppföljningsinformationen offentliggörs och ges publicitet.*

31 §

Behörig tillståndsmyndighet

Närmare bestämmelser om verksamheter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkterna utfär-

nom förordning av statsrådet.

102 §

Säkerställande av luftkvaliteten

Kommunen skall med de medel som står till buds upprätthålla beredskap för att inom kommunens område hindra eventuell överskridning av de gränsvärden för luftkvaliteten som grundar sig på en förordning av statsrådet. Då gränsvärdena överskrids skall befolkningen informeras och varnas. I statsrådets förordning om luftkvaliteten intas bestämmelser om när sådan beredskap är nödvändig samt närmare bestämmelser om innehållet i informationen och varningarna.

Om ett på statsrådets förordning baserat gränsvärde för luftkvaliteten överskrids, skall kommunen vidta behövliga åtgärder eller meddela föreskrifter om trafikbegränsningar och minskning av utsläpp. Särskilda bestämmelser utfärdas om minskning av utsläpp från tillståndspliktiga verksamheter samt om förebyggande av betydande oförutsedda luftföroreningar.

Kommunen skall informera allmänheten om beredningen av planer eller program som utarbetas för att säkerställa luftkvaliteten och i tillräckligt god tid ge allmänheten tillfälle att framföra sina åsikter om utkastet till plan eller program. Tillfälle ges genom att ärendet kungörs på kommunens anslagstavla eller i en tidning med allmän spridning på orten samt därtill elektroniskt. Information om en godkänd plan eller ett godkänt program jämte motivering samt om hur de framförda åsikterna har blivit beaktade skall ges på samma sätt som i fråga om utkastet till plan eller program.

das genom förordning av statsrådet.

102 §

Tryggande av luftkvaliteten

Kommunen ska i den utsträckning det är möjligt trygga en god luftkvalitet inom sitt område med beaktande av vad som föreskrivs om luftföroreningar med stöd av denna lag och vad som i 102 a och 102 b § föreskrivs om planer för tryggande av luftkvaliteten.

Kommunen kan i syfte att genomföra planer enligt 102 a och 102 b § som gjorts upp för tryggande av luftkvalitet utfärda bestämmelser om begränsande och avbrytande av andra än tillståndspliktiga verksamheter. Om minskning av utsläpp vid tillståndspliktiga verksamheter och om förebyggande av betydande oförutsedda luftföroreningar föreskrivs särskilt.

102 a §

Luftvårdsplan

Om det gränsvärde för luftföroreningar som föreskrivs med stöd av denna lag överskrids eller om det finns en risk för att det kommer att överskridas ska kommunen göra upp en luftvårdsplan på medellång och på lång sikt för hur gränsvärdet ska kunna underskridas och hur den tid då gränsvärdet

överskrids ska kunna förkortas. En luftvårdsplan behövs inte om det är fråga om en sådan överskridning av föreskrivna grönsvärden för inandningsbara partiklar (PM10) som avses i 102 d § och som uppenbart beror på partikelbelastning som orsakas av sandning eller saltning i samband med vinterunderhåll av gator och vägar. Kommunen kan enligt egen prövning göra upp en luftvårdsplan också för hur målvärdena för ozon ska uppnås.

Luftvårdsplanen ska innehålla information om hur luftkvaliteten försämrats samt om nödvändiga åtgärder för förbättrande av luftkvaliteten som riktar sig mot trafiken och andra verksamheter som orsakar utsläpp. Vid behov ska planen även innehålla åtgärder för skyddande av befolkningsgrupper som är känsliga för luftföroreningar. Närmare föreskrifter om innehållet i en luftvårdsplan utfärdas genom förordning av statsrådet.

102 b §

Handlingsplan på kort sikt

Om det tröskelvärde för larm i fråga om svaveldioxid eller kvävedioxid som föreskrivs med stöd av denna lag överskrids eller om det finns en risk för att det kommer att överskridas ska kommunen göra upp en handlingsplan på kort sikt för hur den fara som orsakas av överskridandet ska kunna minskas och hur den tid då tröskelvärdet överskrids ska kunna förkortas. Om tröskelvärdet för larm i fråga om ozon överskrids eller om det föreligger en risk för att det kommer att överskridas ska kommunen göra upp en handlingsplan på kort sikt endast om risken för överskridande, dess varaktighet eller graden av ett sådant överskridande därigenom kan minskas. Kommunen kan enligt egen prövning göra upp en handlingsplan på kort sikt också för hur gränsvärdet ska kunna underskridas och hur den tid då gränsvärdet överskrids ska kunna förkortas och målvärdena för ozon ska kunna uppnås.

En handlingsplan på kort sikt skall i tillämpliga delar innehålla de uppgifter som avses i 102 a § 2 mom. samt de motsvarande åtgärder i enlighet med 102 a § 2 mom. ge-

RP 200/2010 rd

Föreslagen lydelse

nom vilka luftkvaliteten kan påverkas så snabbt som möjligt.

Närmare föreskrifter om innehållet i en handlingsplan på kort sikt kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

102 c §

Förfarande när planer göras upp och lämnade av upplysningar

En luftvårdsplan skall göras upp inom 18 månader efter utgången av det kalenderår under vilket gränsvärdet har överskridits eller en risk för att det ska överskridas har konstaterats. En handlingsplan på kort sikt ska göras upp utan dröjsmål efter att tröskelvärdet för larm har överskridits eller en risk för det ska överskridas har konstaterats.

Kommunen skall i tillräckligt god tid ge allmänheten möjlighet att framföra sina åsikter om utkastet till planer. Möjlighet ges genom att ärendet kungörs på kommunens anslagstavla eller i en tidning med allmän spridning på orten samt därtill elektroniskt. Ett utlåtande om utkastet till planer ska begäras av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Information om en godkänd plan samt om hur de framförda åsikterna och närings-, trafik- och miljöcentralens utlåtande har beaktats ska lämnas till allmänheten så som det föreskrivs i 2 mom. De godkända planerna sändas för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen samt till miljöministeriet.

Kommunen ska årligen senast den 15 maj till närings-, trafik- och miljöcentralen samt till miljöministeriet lämna upplysningar om de åtgärder enligt luftvårdsplanen som genomförts samt om en eventuell ändring av luftvårdsplanen eller av en handlingsplan på kort sikt.

102 d §

Överskridning av gränsvärden orsakad av sandning och saltning

Inom ett område där det gränsvärde för inandningsbara partiklar (PM10) som föreskrivs med stöd av denna lag uppenbart

överskrids på grund av partikelbelastning som orsakas av sandning eller saltning i samband med vinterunderhåll av gator och vägar kan kommunen i stället för en luftvårdsplan göra en utredning om överskridande och dess orsaker samt om åtgärder för minskning av halterna. Närmare bestämmelser om innehållet i utredningen kan utfärdas genom en förordning av statsrådet.

Utredningen ska göras upp inom sju månader efter utgången av det kalenderår under vilket gränsvärdet överskridits. Föreskrifterna i 102 c § 2 och 3 mom. om hur allmänheten ska ges möjlighet att delta samt om det utlåtandet som ska begäras av närings-, trafik- och miljöcentralen ska iakttas när utredningen görs upp.

Om gränsvärdet överskrids på nytt efter att utredningen har gjorts ska kommunen lämna en utredning till närings-, trafik- och miljöcentralen om de åtgärder som redan genomförts för att sänka halterna och en bedömning av effekterna samt om ytterligare åtgärder som eventuellt kommer att behövas.

102 e §

Förlängning av tidsfristen för gränsvärdena för kvävedioxid

Inom ett område där det finns en risk för att de gränsvärden för kvävedioxid som föreskrivs med stöd av denna lag kommer att överskridas efter att den föreskrivna tidsfristen löpt ut kan kommunen ansöka om förlängning av tidsfristen med högst fem år på de villkor som anges i artikel 22.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa.

Ansöka om förlängning av tidsfristen ska lämnas till miljöministeriet senast den 30 maj 2011 och sändas för kännedom till närings-, trafik- och miljöcentralen. Om villkoren för förlängning av tidsfristen uppfylls ska miljöministeriet komplettera ansökan och senast den 30 september 2011 sända den till Europeiska kommissionen för bedömning.

Miljöministeriet fattar beslut i ärendet på basis av den ståndpunkt som Europeiska kommissionen tagit och som avses i artikel 22.4 andra och tredje stycket i det direktiv

RP 200/2010 rd

Föreslagen lydelse

som nämns i 1 mom. Miljöministeriet ska lämna information om beslutet till allmänheten antingen i en tidning med allmän spridning eller elektronisk.

Närmare föreskrifter om villkoren för förlängning av tidsfristen och om de uppgifter som ska lämnas i ansökan kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20.

Planer och program som utarbetats enligt den 102 § som gällde vid gällde vid ikraftträdandet av denna lag anses vara sådana planer som avses i denna lag. Om utarbetandet av planen eller programmet inte är färdigt när denna lag träder i kraft ska utarbetandet slutföras enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen.